

NORVISION

**PERSPEKTIVER FOR REGIONAL PLANLEGGING
OG UTVIKLING I
NORDSJØREGIONEN**

SAMMENDRAG

Utkast

utarbeidet innenfor rammene av

**FELLESKAPSINITIATIVET FOR
TRANSNASJONALT SAMARBEID OM REGIONAL PLANLEGGING OG UTVIKLING
INTERREG II C**

**Visjonsarbeidsgruppen med representanter fra plandepartement og
fylker i de seks deltakende landene**

utarbeidet av

PLANCO Consulting GmbH, Essen

Lilienstr. 44, D-45133 Essen

Tel. +49-(0)201-41921, Fax +49-(0)201-411468

e-mail: PLANCO@PLANCO.DE

[HTTP://WWW.PLANCO.DE](http://WWW.PLANCO.DE)

31. oktober 1999

Innhold

I INNLEDNING

1. Europeisk kontekst	1
2. Felles interesser og identitet innen Nordsjøregionen	1
3. Regional politikk for planlegging og utvikling	2
4. Hvorfor en visjon?	2
5. Handlingsprogrammet i Interreg IIC.....	3
6. Hvem retter visjonen seg mot?	3
7. Prosess	3

II VISJONEN

1. Hva står visjonen for	4
2. Grunnleggende verdier som gjenspeiles i visjonen	4
3. Visjonen	4
3.1 Nordsjøregionen som helhet	5
3.2 Byområder	5
3.3 Distrikter	6

III KARAKTERISTISKE TREKK I REGIONAL UTVIKLING

1. Nordsjøen	6
2. Byene	7
3. Distriktene	7
4. Naturområder, kulturarv og turisme.....	8
5. Infrastruktur for transport.....	9
6. Energi	9

IV FRAMTIDIGE UTFORDRINGER (SE FULLSTENDIG UTKAST PÅ ENGELSK)

V STRATEGIER

1. Strategier for Nordsjøregionen som helhet.....	11
2. Strategier for byene	14
3. Strategier for landdistriktene.....	17

VI FRA VISJON TIL ANBEFALTE TILTAK

1. Fremme integrert regional planlegging og utvikling	18
2. Prosjekter	19

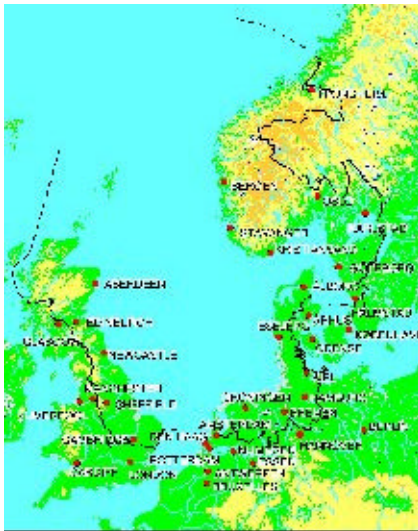

I. INNLEDNING

1. Europeisk kontekst

Dette dokumentet er utarbeidet innenfor rammene av EU-programmet Interreg II C, som fremmer transnasjonalt samarbeid innen regional planlegging og utvikling - Interreg II C. Nordsjøregionen (NSR) er en av en rekke regioner som det er satt opp slike programmer for.

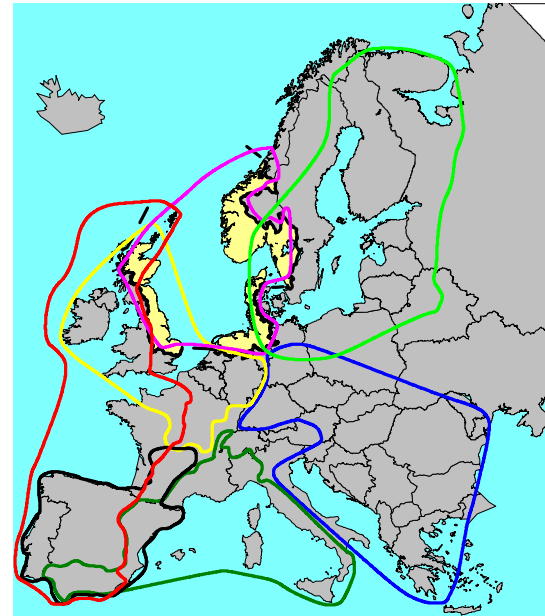
Kart 1: Nordsjøregionen

Kilde: Planco

Nordsjøregionen omfatter områder i seks land (Norge, Sverige, Danmark, Tyskland, Nederland og Storbritannia), og består av fylkene som grenser til, eller ligger nær til, Nordsjøen, og som har felles muligheter og oppgaver.

Kart 2: Europeiske regioner innenfor Interreg II C

- Atlantic Area
- Baltic Sea Region
- Central European, Adriatic, Danubian & S-E Europe
- North Sea Region
- North-West European Metropolitan Area
- South-Western Europe
- Western Mediterranean and Latin Alps

Kilde: DGXVI

2. Felles interesser og identitet innen Nordsjøregionen

Nordsjøen er en billig transportveg, har betydelige ressurser (fiske, energi), har signifikant innvirkning på klimaet, gir store muligheter for turisme i kystområdene, er rik når det gjelder biologisk mangfold og er i stadig høyere grad gjenstand for felles bekymring når det gjelder miljøet.

Nordsjøen har påvirket regional utvikling i sine kystområder, med havnebyer, fiskerhavner, skipsbyggingsindustri, senere annen prosessindustri for olje og andre råvarer, og i den senere tid, med økende økonomisk betydning for forsyningstjenester og turistindustri.

Flere havnebyer i Nordsjøregionen har i seg muligheten som såkalte "gateway cities" i samsvar med ESDP (European Spatial Development Perspective), til å spre økonomisk utvikling ut over større byregioner.

Til tross for disse felles interessene kjennetegnes Nordsjøregionen i større grad av integrasjon i Europa i videre betydning, der internt og eksternt samhold løper sammen. Nordsjøregionen formes av sekundærbyer, som i stor grad er avhengig av beslutninger tatt andre steder, og av viktige transportknutepunkter utenfor regionen.

Nordsjøregionen er ikke tynget av grensekonflikter eller andre potensielle konflikter. Den er et element av stabilitet kombinert med mangeårig erfaring med strukturell endring.

Nordsjøregionen er et område med relativt enkel kommunikasjon, med få språkbarrierer og med kulturer og tradisjoner som står hverandre nær. Den er blitt et kunnskapssenter for marin- og offshore-teknologi, for forvaltning av kystsoner (med det unike Vadehavet), og i den senere tid også for elektronikkindustri og -tjenester, logistikk og flyindustri, for bare å nevne noe.

Større trusler er det stigende havnivået (som særlig påvirker våtmarksområder i Nederland, Tyskland og det østlige England, så vel som byene langs elver i området), forurensning av havet fra skip, avløp fra byer og industrien, og forurensning av jord og grunnvann fra intensivt jordbruk. Noen kystområder opplever erosjon og at byveksten trenger seg på. Økonomien i kystområdene lider under en nedgang i de tradisjonelle sektorer i forbindelse med skipsfart og havner (skipsbygging, fiske, tungindustri for behandling av råvarer).

3. Politikk for regional planlegging og utvikling

(1) Politikk for Regional planlegging og utvikling, såkalt Spatial Planning, omfatter planlegging (fylkes- og kommuneplanlegging, med vekt på overordnet fysisk planlegging og arealbruk) og fremme av regional utvikling (regionalpolitikk). Det forstås her som en samordnende aktivitet på tvers av sektorer, ført innenfor en transnasjonal ramme for å oppnå synergieffekter av samarbeidet. Sektorpolitikk

påvirker ofte den regionale planleggingen og utviklingen, og det er en klar ambisjon å søke å samordne effektene sektorpolitikken har på regional utvikling.

4. Hvorfor en visjon?

Formålet med *NORVISION* er å:

- identifisere muligheter for å oppnå gjensidige fordeler gjennom transnasjonalt samarbeid,
- sørge for å bidra til utformingen av et nytt Interreg-program (III) som ventes våren 2000,
- tjene som referanse og inspirasjon for den regionale planlegging og utvikling
- fremme samarbeid på tvers av sektorer (på internasjonalt og nasjonalt plan) ved å gi sektorplanleggingen et helhetssyn på framtidig utvikling i Nordsjøregionen.

Visjonen beskriver i hvilken retning de framtidige endringene i regional planlegging- og utvikling bør gå. *Strategier* identifiserer mulige måter for hvordan man skal få til disse endringene. Visjoner og strategier gir rammene for *forslag til tiltak gjennom en rekke forslag til nye prosjekt*.

Globale trender

Visjon, strategier og anbefalte prosjekt er svar på det som oppfattes som problemer og muligheter. Disse formes av *globale trender* i det sosiale, politiske, økonomiske og teknologiske miljøet for utvikling, mange av dem nært innbyrdes forbundet, det vil si:

- *globalisering og økonomisk vekst*,
som øker interregional gjensidig avhengighet og transportvolumer,
- *framskritt innen informasjonsteknologien*,
som aksellererer den økonomiske omstrukturingsprosessen og endrer betingelsene for interregional konkurranse,
- *overgang til et kunnskapsbasert samfunn*,
som reduserer ulempene med transportkostnader for perifere regioner, men som øker betydningen av høy utdanning og informasjon

- *mobilt samfunn,*

med stadig økende trafikkmengder, som skaper konflikter mellom enkeltmenneskets og samfunnets preferanser når det gjelder livskvalitet - men som også har i seg muligheten til bedret tilgang til tjenester, utdanning og kultur,

➤ *endring av livsstil,*

som har en tendens til å øke etterspørselen etter "bymessig" arealbruk i verdifulle natur- og kulturlandskap. En slike utvikling nødvendiggjør mer differensiert regional planlegging, og krever skjerpet oppmerksomhet for å opprettholde sosialt samhold,

➤ *framskritt mot likestilling mellom kjønnene,*

som krever nye perspektiver i alle sektorer (såkalt "mainstreaming"), fleksibilitet når det gjelder arbeidstid, korte arbeidsreiser, og gode offentlige transportforbindelser fra steder der folk bor,

➤ *miljøtrusler,*

som nødvendiggjør langsiktig og tverrsektoriell forvaltning for å sikre livskvalitet og effektiv samordning i forbindelse med miljøkatastrofer,

➤ *økende konflikter mellom kort- og langsiktige mål,*
som legger vekt på bærekraftighet i planleggingen,

➤ *endring i forholdet mellom myndigheter og enkeltmennesket eller grupper av enkeltmennesker,*

som nødvendiggjør større deltakelse fra de som påvirkes, og tilnæringsmåter med et "nedenfra-og-opp"-perspektiv i planleggingsprosessene, uten at man taper av syne hensyn til helheten..

NORVISION bidrar til operasjonaliseringen av **ESDP** (European Spatial Development Perspective). Det er et rådgivende dokument for EUs medlemsstater som man håper vil innvirke på regional planlegging og utvikling i Nordsjøregionen. Det forventes at prosjekter som skal utvikles under INTERREG III, vil omfatte tiltak som er i overensstemmelse med visjonen og som søker å sette den ut i praksis.

5. Handlingsprogrammet, Interreg IIC Nordsjøen

Prioriterte emner i handlingsprogrammet for Interreg II C i Nordsjøregionen *)

Satsingsområde 1: Bymessige og regionale systemer:

Tiltak 1.1 Utviklingen av forholdet mellom byområder og distrikter.

Tiltak 1.2 Utviklingen av tettsteder og byer.

Tiltak 1.3 Bymessige nettverk.

Satsingsområde 2: Transport og kommunikasjon:

Tiltak 2.1 Forbedre forbindelser over Nordsjøen.

Tiltak 2.2 Fremme multimodale transportsentre.

Tiltak 2.3 Informasjons- og kommunikasjonsteknologi for bedre og mer regionalt balansert utvikling.

Satsingsområde 3: Nasjonale ressurser og kulturarv:

Tiltak 3.1 Fremme integrert forvaltning av kystsoner.

Tiltak 3.2 Vern av verdifulle naturområder og klok forvaltning av naturressurser.

Tiltak 3.3 Fremme kulturturisme.

*) godkjent av Europakommisjonen i desember 1997.

godkjent av medlemsstatene i juni 1997.

Handlingsprogrammet for Nordsjøregionen, som danner grunnlaget for Interreg IIC, har definert prioriterte områder der lokale og regionale myndigheter så vel som private institusjoner ble bedt om å foreslå transnasjonale samarbeidsprosjekter. Utviklingen av en visjon og en strategi for regional planlegging og utvikling for Nordsjøregionen er ett av prosjektene i dette handlings programmet, som binder andre, mer spesifikke prosjekter sammen.

Ideer fra andre pågående Interreg IIC-prosjekter er brukt ved utviklingen av dette visjonsdokumentet.

6. Hvem retter visjonen seg mot?

Adressater for Nordsjøregionens visjon for regional planlegging og utvikling er særlig:

- regionale og lokale myndigheter,
- Nordsjøregionens organer for Interreg II C,
- partnere fra andre Interreg II C-prosjekter,
- nasjonale og transnasjonale sektorinstitusjoner,

- nasjonale og transnasjonale institusjoner for regional utvikling og forskning,
- alle andre organisasjoner, som er interessert i de spørsmålene som tas opp i denne visjonen.

7. Prosess

Dette dokumentet er utarbeidet av en arbeidsgruppe (Vision Working Group) bestående av representanter fra nasjonale og regionale myndigheter fra hver av de deltakende landene. Danmark har prosjektledelsen. Nordsjøsekretariatet var nært involvert. En ekstern konsulent har koordinert det felles arbeidet og utformet utkastet til rapportene. Nå tas det initiativ til offentlige diskusjoner for å samle inn kommentarer og nye ideer. Konsultasjonsfasen vil vare fra januar til juni år 2000. Visjonsarbeidsgruppen ønsker forslag fra alle interesserte parter.

II. VISJONEN

1. Hva står visjonen for?

(1) Formålet med regional planleggings- og utviklingspolitikk er å oppnå såkalt "spatial quality", dvs. bærekraftig, balansert regional utvikling. Visjoner angir kjennetegn ved slik utvikling. De beskriver ikke noen endelig situasjon, men snarere en ønsket retning for en slik endring.

Visjoner bør i denne sammenheng ikke oppfattes som drømmer: De er et grunnlag som planlegging av strategier og handlinger skal bygges på.

2. Grunnleggende verdier som gjenspeiles i visjonen

Visjoner om Regional planlegging- og utvikling gjenspeiler grunnleggende verdier som styrer den måten våre samfunn er organisert på. Landene omkring Nordsjøen – og enda videre – bekjenner seg til et sett med kjerneverdier, det vil si:

- frihet – demokrati,
- likhet – rettferdighet – solidaritet,
- mangfold / identitet,
- velferd og

- natur.

Deres betydning for regional planleggings- og utviklingspolitikk kan sammenfattes slik:

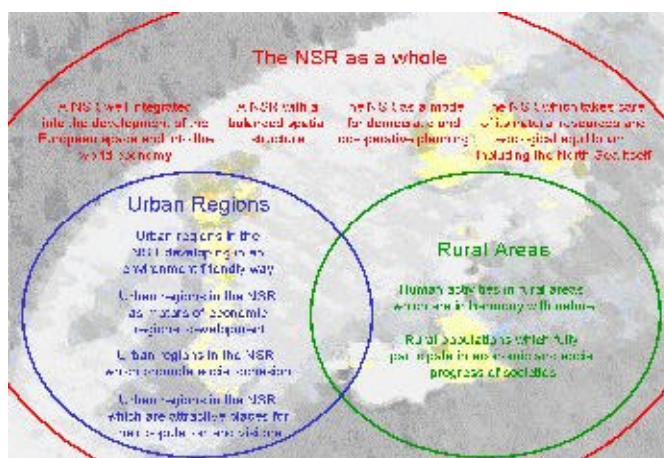
Grunnleggende verdier

Grunnleggende verdi	Regionale planleggings- og utviklingsprinsipper
Frihet, demokrati	Regionale planleggings- og utviklingsprosesser basert på : deltakelse, nærhetsprinsippet, samarbeid
Likhet, rettferdighet, solidaritet	Balansert regional utvikling, økonomisk og sosialt samhold, konkurranse, bærekraft
Mangfold	Identitet, nærhetsprinsippet, bærekraft, konkurranse
Velferd	Utviklingsorientering, markedseffektivitet, , fleksibilitet
Natur	Økologisk orientering som integrerer og sikrer naturens verdier

3. Visjonen

Den foreslåtte visjonen for Nordsjøregionen er konsentrert i ti punkter, som hver for seg beskriver et bestemt aspekt ved regional planleggings- og utviklingskvalitet.

De refererer til *Nordsjøregionen som en helhet*, både *byområder og distrikter*.

3.1 Nordsjøregionen som helhet

1. VISJON 1 En Nordsjøregion godt integrert i utviklingen av Europa og i verdensøkonomien.

Viktigste **siktemål** er:

- Tilgang på høy kompetanse, slik at alle deler av Nordsjøregionen kan ta del i den kunnskapsbaserte utviklingen.
- Infrastruktur og tjenester for transport av høy kvalitet som forbinder Nordsjøregionen med andre regioner.
- Gode interne transportforbindelser innen Nordsjøregionen som sikrer at alle deler av regionen tar del i fordelene av ekstern integrering.
- Samarbeid på tvers av regioner og land som gir bedre effektivitet når det gjelder regional planleggings- og utviklingspolitikk.
- Nordsjøregionens felles interesser legges effektivt fram vis-à-vis nasjonale og internasjonale organer.

1. VISJON 2 En Nordsjøregion med en balansert regional struktur.

Viktigste **siktemål** er:

- Rimelig tilgang for befolkningen i alle deler av Nordsjøregionen til differensierte arbeidsmarkeder, utdanningsinstitusjoner, kulturelle aktiviteter og informasjon.
- Koordinering på tvers av sektorer på alle plan som hjelp til å gjøre sektorpolitikk medvirkende (i tillegg til sektormål) til å nå målene for en helhetlig regional utviklingspolitikk.
- Store prosjekter over en eller flere sektorer lokaliseres og utformes slik at de støtter videre mål for regional planlegging og utvikling.

1. VISJON 3 Nordsjøregionen som modell for demokratisk planlegging.

Viktigste **siktemål** er:

- Forbedret kommunikasjon mellom de valgte og velgerne minimaliserer barrierer.
- Forbedrede verktøy for effektiv deltakelse tas i bruk.
- Transnasjonal konsultasjon om planer som har transnasjonale virkninger settes ut i praksis.

1. VISJON 4 Nordsjøregionen tar vare på sine naturressurser og sin økologiske likevekt, inkludert selve Nordsjøen.

Viktigste **siktemål** er:

- Planleggingsystemer rettes mot en bærekraftig utvikling.
- Effektiv forvaltning av den økologiske arven, samt natur- og kulturarven.
- Naturressurser forvaltes på en bærekraftig måte.
- Miljøvennlige former for energiproduksjon benyttes i større grad.
- Verktøy for regional planleggings- og utviklingspolitikk som bidrar til å verne miljøet i Nordsjøen.

3.2 Byområder

1. VISJON 5 Byområder i Nordsjøregionen er utviklet på en bærekraftig måte.

Viktigste **siktemål** er:

- Veksten i etterspørselen etter biltrafikk reduseres.
- Forbruk av arealer til byvekst begrenses.
- Presset på arealbruk i verdifulle områder minimaliseres, det søkes andre måter å oppfylle nye krav til bolig-, rekreasjons- og næringsområder.

1. VISJON 6 Byområder i Nordsjøregionen som drivkraft i den økonomiske utviklingen.

Viktigste **siktemål** er:

- Byområder styrkes som et resultat av nettverkssamarbeid.

- God tilgjengelighet til, og innen, byområder som støtter regional økonomisk utvikling.
- Regionale sentre, inkludert mellomstore byer og tettsteder, som gjør effektiv bruk av sine muligheter for ny næringsvirksomhet.

1. VISJON 7 Byområder i Nordsjøregionen fremmer sosial integrering.

Viktigste **siktemål** er:

- Integrert byutvikling som omfatter sosialt mangfold .
- Folk involveres effektivt i planleggings-, beslutnings- og iverksettelsesprosesser.

1. VISJON 8 Byområder i Nordsjøregionen som attraktive steder for egen befolkning og for besøkende.

Viktigste **siktemål** er:

- Byer som svarer til behovene for livskvalitet.
- Byfornyelse praktiseres i vidt omfang.
- Bygninger og helheten omkring gis mangfold og en attraktiv utforming.
- Forvaltning av byutvikling er vesentlig videreutviklet .

3.3 Distriktene

1. VISJON 9 Menneskelige aktiviteter i Nordsjøregionen i harmoni med naturen.

Viktigste **siktemål** er:

- Menneskelige aktiviteter er i harmoni med strategier for vern av miljøet.
- Miljøvennlige former for turisme er innført i stort omfang.

1. VISJON 10 Befolkningen i landdistriktene i Nordsjøregionen deltar fullt ut i den økonomiske og sosiale utviklingen .

Viktigste **siktemål** er:

- Servicefunksjoner i landdistriktene støttes og utvikles.
- Økonomien i landdistriktene fremmes.
- Informasjonsteknologi og innovasjon støtter utviklingen av perifere, spredt befolkede, regioner.

III. KARAKTERISTISKE TREKK I REGIONAL UTVIKLING

1. Nordsjøen

Omlag 300 km³ med ferskvann blir hvert år sluppet ut i Nordsjøen fra elver med et totalt nedslagsområde på ca. 850.000 km². Størrelsen på dette

nedslagsområdet går langt utover Interreg-definisjonen av Nordsjøregionen.

Nordsjøens viktigste økonomiske funksjoner omfatter skipsfart, fiske, akvakultur, offshore-industri, turisme og den er samtidig utnyttet som resipient for ulike avfallsprodukter.

Krav om bruk av kystområdene for turisme, fiske, gass- og oljeleting og -utnytting, vindenergi og mudring av elvemunninger for å gi plass til stadig større skip, har virkninger for vannkvalitet, sedimenter og marine habitater. Den forventede stigningen i havnivået vil endre forholdene.

Elver i nedslagsområdet til Vadehavet slipper hvert år ut 60 km³ forurenset vann i Vadehavet. I løpet av de to siste tiårene er konsentrasjonen av forurensende stoffer gått ned. Men fremdeles slippes avløpsvann fra kystbyene ut i Nordsjøen i store mengder.

Nordsjøen og dens tiliggende kystregioner inneholder noen av de rikeste habitater for ville dyr og planter i verden. Mange områder rundt Nordsjøen er vernet som bevaringsområder av nasjonal eller internasjonal betydning.

2. Byene

Nordsjøregionens bysystem omfatter en rekke regionale sentre. Viktige nasjonale sentre, med unntak av Oslo, ligger utenfor Nordsjøregionen. Nordsjøregionen omfatter viktige internasjonale havnebyer (i Tyskland Hamburg, Bremen/Bremerhaven, Wilhelmshaven, i Storbritannia Felixstowe, Hull, i Sverige Göteborg). Andre havner i Nordsjøregionen er avhengige av omlastning via større interkontinentale havner utenfor Nordsjøregionen, men i samme land (i England f.eks. Southampton, i Nederland Rotterdam, Amsterdam, i Danmark København) eller, til en stor grad, i naboland (Hamburg, Bremen/Bremerhaven, Rotterdam, Antwerpen).

3. Distriktene

Distrikter er av forskjellig natur. Det kan skilles mellom følgende hovedtyper:

a) Områder som er viktige for ville dyr og planter, landskap, rekreasjon, vannforsyning.

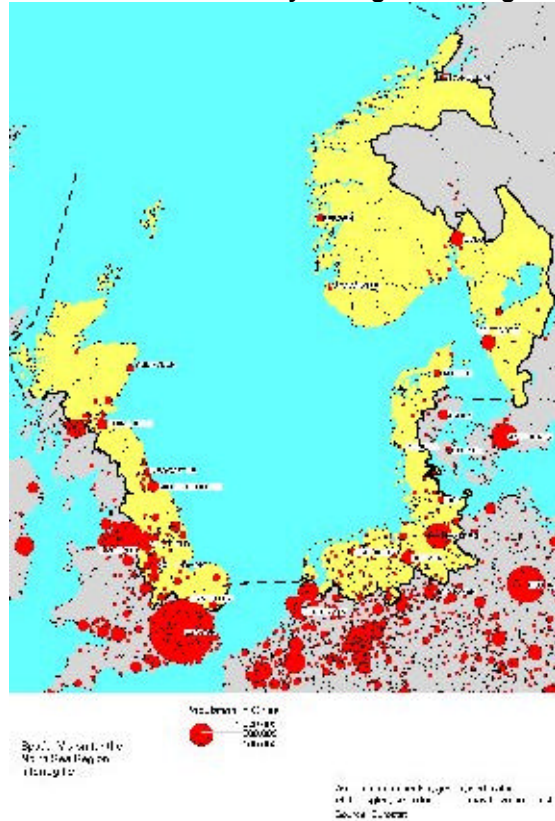
Slike områder finnes i alle deler av Nordsjøregionen. De må opprettholdes i sin naturlige kvalitet. Infrastrukturforbindelser til bysentre skal garantere tilgang for rekreasjonsformål uten å skade deres naturverdier.

b) Områder som i hovedsak er jordbruksområder, nær befolkningskonsentrasjoner (ofte med intensiv produksjon, inkludert avansert jordbruksproduksjon i drivhus).

Slike områder finnes rundt tettbefolkede steder som Hamburg, Oslo, Edinburgh, i East Anglia og rundt i Leicestershire, og i de sørvestre delene av den nederlandske Nordsjøregionen (forbindelser til Randstad).

Disse områdene lider ikke av den tradisjonelle forskjellen mellom distrikter og byer når det gjelder inntekt. De tjener som rekreasjonsområder for bybefolkningen. Vesentlige trekk er intensiv

Kart 3: Eksisterende bymessige bosettinger.

pendling og gjensidig økonomisk avhengighet i forhold til byene.

De trenger en integrert utvikling, der myndigheter i byene og i landdistriktene arbeider sammen.

c) Områder som også domineres av jordbruk, langt (ofte svært langt) fra større bysentre og utenfor rimelig pendleravstand, men med regionsentre med muligheter til å utvikle enheter av land- og byregioner, lik dem i foregående kategori.

Slike områder finnes i nærheten av for eksempel Groningen (NL), Emden, Flensburg, Osnabrück (D), Skövde (S), Stavanger (N), Esbjerg eller Ålborg (DK) og Newcastle, Aberdeen eller Dundee (UK).

Disse områdene trenger differensierte tilnæringsmåter, avhengig av lokale muligheter. Målene er å styrke regionsentrene med nye typer økonomiske aktiviteter for å gi befolkningen der mulighet til bli boende der, i stedet for å flytte til større bysentre andre steder.

d) Spredt befolkede områder ofte dominert av utstrakt jordbruk og/eller skogbruk, med mindre tettsteder, langt fra større byer.

Store deler av den norske, svenske og skotske Nordsjøregionen faller i denne kategorien. I andre deler av Nordsjøregionen faller distrikter ofte et sted mellom kategoriene c) og d) - i Tyskland den nordvestre delen av Niedersachsen og den nordlige delen av Schleswig-Holstein, i Danmark de nordre og nordvestre delene av Jylland.

Disse områdene har normalt utilstrekkelige sysselsettingsmuligheter til å absorbere en befolkning som ikke opprettholdes av jordbruksaktiviteter, som ofte er i tilbakegang eller i det minste ikke ekspanderer.

De krever tiltak for å opprettholde et rimelig nivå av offentlige og private tjenesteleveranser og adekvate infrastrukturforbindelser til større bysentre. De økonomiske mulighetene til disse områdene er begrensede, men kan utvikles på områder som økologisk jordbruk og landbrukssturisme.

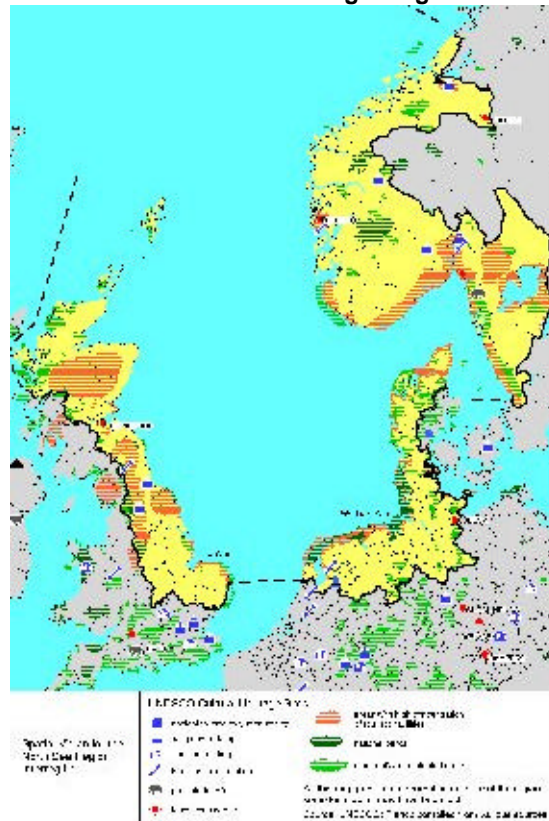
En foruroligende trend for distriktene er konsentrasjonen av tjenester i større byer, noe som trekker funksjoner og tjenester bort fra mindre tettsteder.

Negative trender påvirker i særlig grad landdistriktene, med en nedgang i sysselsettingsmulighetene innen jordbruk (noen ganger til tross for økende produksjon). Dette observeres i enkelte distrikter langs kysten i Storbritannia, Norge, på begge sider av den tysk-nederlandske grensen og i trekanten Hamburg – Bremen - Hannover (Tyskland). Rasjonalisering i skogbruket har ført til de samme virkningene i de svenske områdene Dalsland og Värmland.

4. Naturområder, kulturarv og turisme

Det finnes store uberørte naturområder i Skottland, Norge og Sverige. Resten av Nordsjøregionen er i

Kart 4: Områder med naturpotensiale, UNESCOs Verdensarvsteder og viktige turistområder.

hovedsak et kulturlandskap formet av menneskenes behov, inkludert ulike gamle jordbrukslandskaper, særlig i Skottland og i Nederland.

Mange områder i Nordsjøregionen er viktige springbrett for fugletrekk, spesielt langs hele kystlinjen og i våtmarksområdene langs kysten i Nederland og Tyskland, så vel som de innlandske våtmarksområdene i Sverige.

Nordsjøregionen har en frodig og fargerik kulturarv som er viktig for utviklingen av turismen.

Byene Edinburgh (Skottland), Lübeck (D), Bergen og Røros (N), så vel som helleristningene i Tannum (S) er på UNESCOs liste over verdens viktigste kulturminner.

De fleste kystområder i Nederland, Tyskland, Danmark, Sverige og i den sørlige delen av Norge, så vel som innlandet i Storbritannia, Sverige og Norge, er områder med høy konsentrasjon av turisttilbud. Turisme er blitt en viktig sektor for generering av inntekter.

De fleste besøkende ankommer i bil. Enkelte øyer på den tyske kysten har forbudt bruk av privatbiler og derved oppnådd en positiv markedsføringseffekt.

Vernetiltak for kystområder konkurrerer enkelte ganger med utviklingen av turismen. For å verne områder med sanddyner kreves det at det opprettes spesielle gangstier, noe som reduserer interessen for å vandre over sanddynene. Økt mengde av kloakk og annet avfall som produseres av turister, krever tunge investeringer for å kunne behandles ordentlig.

5. Infrastruktur for transport

De fleste av EUs største havner langs Nordsjøens kyster og elver befinner seg ikke innenfor Nordsjøregionen. Universalhavner innenfor Nordsjøregionen omfatter Hamburg, Bremen/Bremerhaven, Felixstowe, Tees og Hartlepool, Tyne, Göteborg og Oslo. De fungerer som omlastingssteder mellom land- og sjøtransport. Spesialiserte havner som Wilhelmshaven (Tyskland) eller Bergen (Norge) tjener som terminaler for bulkimport eller -eksport, andre mindre havner tjener som matehavner og havner for transport innenfor Nordsjøområdet.

Koblingen vei - jernbane og havgående skip - vei/jernbane/innlandsvannveier er de vanligste typene av kombinerte transportformer (intermodal transport).

Viktige internasjonale lufthavner i Nordsjøregionen er Oslo og Hamburg. Andre større nasjonale sentre som forbinder regionale lufthavner med det

internasjonale luffartsnett, befinner seg utenfor Nordsjøregionen. Men mange lufthavner av middels størrelse opererer med internasjonale flyvninger. I mer perifere deler av Nordsjøregionen i Norge eller Skottland spiller små regionale lufthavner en viktig rolle for tilgjengeligheten til regionene.

Til tross for tilsynelatende overbelastede luftkorridorer er det blant de TEN-prosjektene som identifiseres av EU-kommisjonen som "prioriteringsprosjekter", bare noen få som går gjennom Nordsjøregionens område. Det må rettes mer oppmerksomhet mot å bedre forbindelsene til havners oppland.

6. Energi

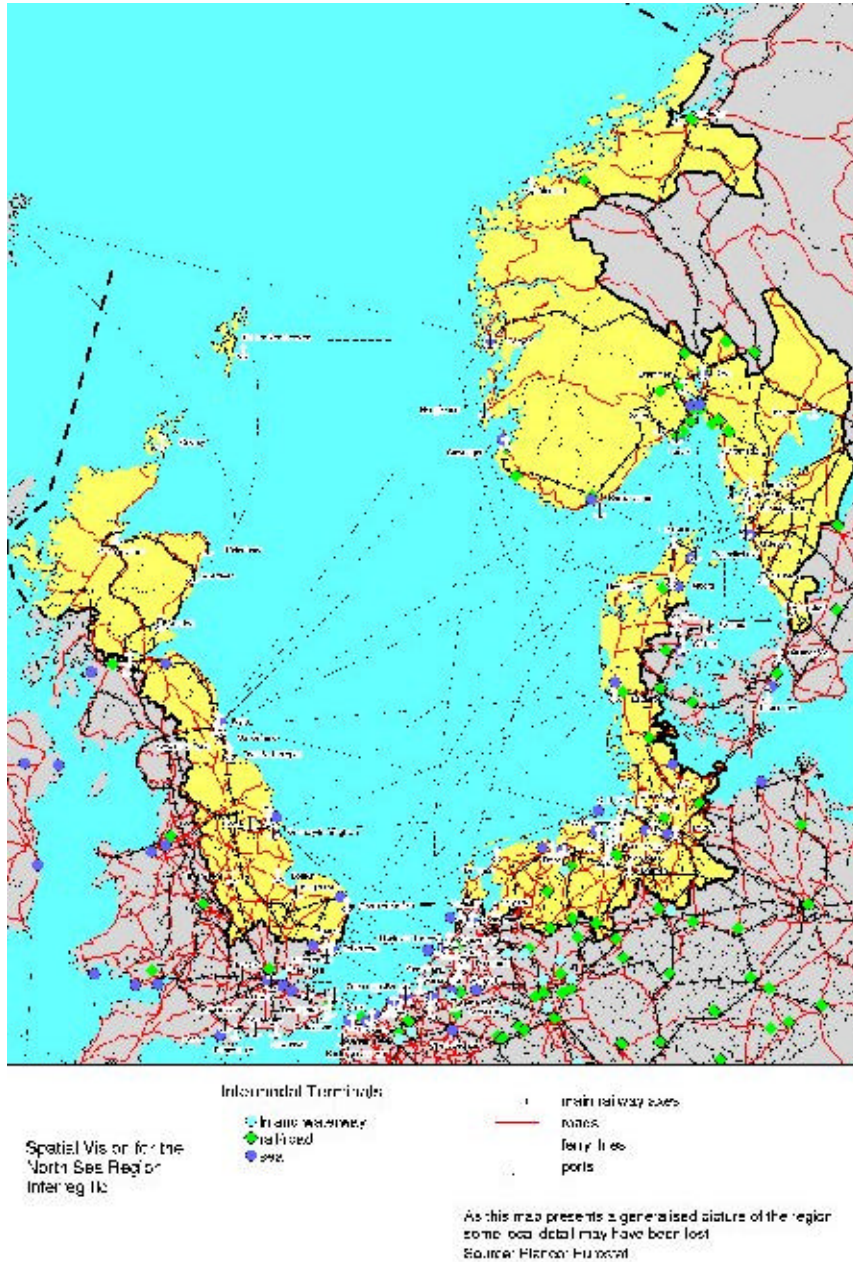
Nordsjøregionen har store ressurser for energiproduksjon, både fornybare og ikke-fornybare. Olje- og gassfelt (for det meste offshore) og tilsvarende infrastrukturer for rørledninger og terminaler er blitt utviklet, særlig i de britiske, norske og nederlandske delene av Nordsjøen.

Alternative energikilder som vindkraft er vanlig i kystområdene i Nederland, Tyskland og Danmark. På grunn av rikelig tilgang på andre energikilder driver Norge bare noen få vindmølleparker, landets elektrisitetsforsyning er i hovedsak basert på vannkraft, .

Rørledninger genererer få eller ingen fordeler for regionene de går gjennom. Interreg II C-prosjektet "Benefits of Pipelines" forsøker å identifisere muligheter for å snu denne situasjonen.

Bioenergi er i bruk i mange deler av Nordsjøregionen. Interreg II C-prosjektet "North Sea Bioenergy Network" har til hensikt å utvikle nye metoder for integrert ressursplanlegging på lokalt plan.

Kart 5: Viktige knutepunkter og transportnettverk.

V. STRATEGIER

(1) I dette kapitlet diskuteres mulige strategier for hvert punkt som er definert under de ulike visjonene.

1. Strategier for Nordsjøregionen som helhet

1. VISJON 1

En Nordsjøregion godt integrert i utviklingen av det europeiske rom og i verdensøkonomien.

1.1 Tilgang av høy kvalitet til kunnskap, slik at alle deler av Nordsjøregionen kan ta del i den kunnskapsbaserte utviklingen

Det skal rettes mer oppmerksomhet mot økonomiske muligheter for bedret tilgang til kunnskap. Disse er ikke avgrenset til perifere regioner, men kan også styrke sekundære byer i konkurranse med storbyene.

Strategier:

- ◆ Klarere identifisere de økonomiske mulighetene som resultat av IT for ulike typer byer og regioner.
- ◆ Utvikle IT-forbindelser som favoriserer perifere områder, så vel teknisk som økonomisk.
- ◆ Videreutvikle eksisterende samarbeidsnettverk, innen byer, på tvers av grenser og transnasjonalt ved regionale og lokale myndigheter, forsknings- og utdanningsinstitusjoner – såvel offentlige som private.
- ◆ Forbedre "mediakompetanse" i vanskeligstilte så vel som i privilegerte regioner, særlig når det gjelder små og mellomstore bedrifters rolle som pådrivere for en bærekraftig økonomisk utvikling.

1.2 Infrastruktur og tjenester for transport av høy kvalitet som forbinder Nordsjøregionen med andre regioner

Det er nødvendig med mer aktiv fremme av såkalt nærskipfart ("short-sea shipping", SSS). Ulike prosjekter behandler allerede SSS, men det er behov for en bredere tilnærming. Interreg-programmet passer særlig godt til dette, i nært samråd med eksisterende programmer fra EU-kommisjonen.

Strategier:

- ◆ Fremme bedre integrering av Nordsjøregionens infrastruktur i TEN-nettverket.
- ◆ Havneregioner samarbeider om å overta den ledende rollen som intermodale trafikknutepunkter i fremme av såkalt nærskipfart ("short-sea shipping" SSS), og involvere aktører med ansvar for infrastrukturen til havnenes oppland, shipping-selskaper, utskipere og speditører.
- ◆ Havneregioner bidrar til fremme av SSS, inkludert sterk involvering i relevante EU-programmer.

1.3 Gode interne transportforbindelser innen Nordsjøregionen som sikrer at alle deler av regionen tar del i fordelene av eksternt integrasjon

To hovedsaker bør fremmes: Forbinde aksene (a) mellom økonomisk sterke Nordsjøregioner og (b) mellom perifere regioner.

Strategier:

- ◆ Identifisere, med regionenes deltakelse, prioriteringer for å utvikle effektive regionale transportsystemer, og fremme identifiserte prioritetsaker vis-à-vis nasjonale myndigheter og EU-organer.
- ◆ Forbedre transportforbindelsene i perifere regioner, inkludert øyer, og ta hensyn til luft- og fergetransport og den videre utviklingen av tilsvarende infrastrukturanlegg.

1.4 Samarbeid på tvers av regioner og land som gir bedre effektivitet når det gjelder regional planleggings- og utviklingspolitikk

Samarbeid gjelder felles byutvikling på tvers av grenser og mellom regioner. Første erfaring fra prosjekter i Interreg IIC-programmet.

Strategier:

Nordsjøregionen er enig i de strategiene (politiske alternativene) som er nedfelt i de europeiske retningslinjene for planlegging (ESDP):

- ◆ Fremme integrerte strategier for regional planlegging og utvikling for bygrupper innenfor rammene av transnasjonalt samarbeid og samarbeid over landegrensene, inkludert tilsvarende distrikter og mindre byer og tettsteder i disse.
- ◆ Fremme samarbeid på regionalt plan, over landegrensene og på transnasjonalt plan mellom tettsteder og byer i Nordsjøregionen.

1.5 Nordsjøregionens felles interesser fremmes på en effektiv måte vis-à-vis nasjonale og internasjonale organer.

Det arbeides for å fremme de felles interessene i Nordsjøregionen . Dette krever samarbeid mellom ulike eksisterende transnasjonale initiativ.

Strategier:

- ◆ Gjøre mer systematisk bruk av felles initiativ og programmer på tvers av Nordsjøen (f.eks. vern av Vadehavet, utvikling av Nordsjøens energi- eller fiskeressurser, vern av kystsoner).
- ◆ Forsette arbeidet med å identifisere felles interesser.
- ◆ Fremme utveksling av erfaringer mellom de ulike Interreg-regionene når det gjelder saker av felles interesse.

1. VISJON 2

En Nordsjøregion med en balansert regional struktur.

2.1. Rimelig tilgang for befolkningen til differensierte arbeidsmarkeder, utdanning, kulturaktiviteter og informasjon sikres

Evalueringer er påkrevd når det gjelder muligheter for å lykkes med en politikk som er rettet mot å opprettholde nåværende bosettingsstrukturer i perifere områder mot gjeldende trender. Hvilken rolle

kan lokal politikk spille og hvordan kan nødvendig nasjonal støtte på tvers av sektorer finnes. Perifere regioner bør selv utrede ulike alternativer for egen framtid, i stedet for avvente uklar nasjonal og transnasjonal politikk.

Strategier:

- ◆ Differensiere støttetiltak til perifere regioner, avhengig av regionenes individuelle muligheter.
- ◆ Søke å komme til enighet med de enkelte perifere regionene når det gjelder spesifikke, i stedet for ensrettede, utviklingsmål.
- ◆ Sette opp prioriterte tiltak for bedre tilgjengelighet til og fra perifere regioner, basert på slike avtaler.

2.2. Samordning på tvers av sektorer på alle plan som hjelp til å gjøre sektorpolitikk medvirkende (i tillegg til sektormål) til regional planleggings- og utviklingspolitikk.

Regionene anmodes om å utpeke det de oppfatter som negative virkninger av utilstrekkelig samordning.

Strategier:

- ◆ Involvere regioner i avklaringen av virkningene for regionene av europeisk politikk og nasjonal sektorpolitikk, og i anbefalinger om at disse tas i betraktning på et tidlig tidspunkt.
- ◆ Utvikle bedre prosedyrer for samordning mellom sektorer over landegrensene (ikke avgrenset til de umiddelbare grensesonene, f.eks. til Euroregioner) på regionalt og lokalt plan.

2.3. Store prosjekter over en eller flere sektorer lokaliseres og utformes slik at de støtter videre mål for regional planlegging og utvikling.

Analyser for rask førstevurdering av hvordan store prosjekter innvirker på regional utvikling er nødvendig. Internasjonal utveksling av erfaringer kan forenkle utvikling av slike analyser.

Strategier:

- ◆ Identifisere prioriterte prosjekter der kombinasjonen av ulike sektortiltak forventes å fremme regional utvikling.

- ◆ Fremme TIA (territorial impact assessment = arealbrukkonsekvensutredning) som et verktøy for vurdering av store prosjekter i forbindelse med regional utvikling (særlig på transport- og energisektoren, men også for viktige nærings-, bolig- eller kjøpesenteretableringer).
- ◆ Opprette standardiserte "hurtigvurderings-verktøy" for TIA.
- ◆ Dokumentere og analysere erfaringen med TIA.

1. VISJON 3

Nordsjøregionen som modell for demokratisk planlegging.

3.1 Bedre kommunikasjon mellom de valgte og velgerne minimaliserer barrierer

Nye IT-instrumenter gir mulighet til å redusere ubalansen i informasjon som forhindrer effektiv deltakelse. Det er ennå få erfaringer med hvordan slike instrumenter kan brukes effektivt og om de vil nå fram til de ulike målgruppene.

Strategier:

- ◆ Eksperimentere med bruk av IT- for å bedre informasjonen og deltakelsen fra velgernes og spesielle målgruppers side.
- ◆ Fremme internasjonal utveksling av erfaringer om bruk av slike verktøy.

3.2 Bedre verktøy for effektiv deltakelse tas i bruk

Effektive måter for deltakelse må utvikles på permanent basis. Praktiske tilnæringsmåter i landene i Nordsjøregionen på regionalt og lokalt plan utgjør en verdifull kilde til gjensidig læring.

Strategier:

- ◆ Fremme utvekslingen av erfaringer med ulike tilnæringsmåter for å oppnå effektiv deltakelse hos ulike befolkningsgrupper.
- ◆ Fremme arbeidet med å identifisere måter å sørge for støtte til de som deltar.

3.3 Transnasjonal konsultasjon om planer forbedres

Regional utviklingstiltak eller store prosjekter kan ha virkninger utover nasjonale grenser. Konsekvensene i nabolandet må tas hensyn til.

Strategier:

- ◆ Etablere kontakter mellom relevante planleggingsavdelinger i Nordsjølandene.

1. VISJON 4

Nordsjøregionen tar vare på sine naturressurser og sin økologiske likevekt, inkludert selve Nordsjøen.

4.1 Planleggingsystemer rettet mot en bærekraftig utvikling

Det er behov for mer integrerte tilnæringsmåter når det gjelder planlegging for å finne måter å sikre bærekraftig utvikling for:

- forvaltning av kystsoner,
- planlegging i forbindelse med vann,
- balansert forvaltning av verdifulle natur- og kulturlandskaper, og
- fremme av en bærekraftig mobilitet.

Strategier:

- ◆ Fremme sektorovergrepene strategier for å ivareta hensyn til bærekraftig utvikling.
- ◆ Integrere hensyn til biologisk mangfold i sektorpolitikk.
- ◆ På et tidlig stadium styrke hensynet til sosiale og miljømessige virkninger av viktige planer.

4.2 Effektiv forvaltning av den økologiske arven, samt natur- og kulturarven

Forvaltningssprinsipper for natur- og kulturarvområder som ikke har naturvernstatus, krever spesifikke tilnæringsmåter som det bare finnes spredt kunnskap om. Nye samarbeidsprosjekter på dette området ville være særlig gunstig. Ingen Interreg IIC-prosjekter for Nordsjøregionen fokuserer på dette spørsmålet.

Strategier:

- ◆ Gjøre større bruk av økonomiske instrumenter for å erkjenne den økologiske betydningen av vernede og miljømessig sensitive områder.
- ◆ Utvikle og ta i bruk verktøy for forvaltning og utvikling av natur- og kulturarven.

- ◆ Utvikle strategier på regionalt og transnasjonalt plan for risikoforvaltning, særlig i områder som lett rammes av ulykker.
- ◆ Bedre samordningen av utviklingstiltak som har innvirkning på landskapet.

4.3 Naturressurser er gjenopprettet og utvikles på en bærekraftig måte

Det kreves at regional planleggings- og utviklingspolitikk bidrar til utviklingen av sammenhengende nettverk av naturområder. Tilsvarende planleggingskriterier og oversiktsinformasjon må utvikles videre.

Strategier:

- ◆ Fortsette utviklingen av europeiske økologiske nettverk, slik det er foreslått av Natura 2000.
- ◆ Bidra med kriterier for regional planlegging for oversikt over naturområder i hele Nordsjøregionen.
- ◆ Utvide gjeldende tilnæringsmåter for oversikt og planlegging til å omfatte norsk territorium.
- ◆ Identifisere behov for restituering av verdifulle landskap.
- ◆ Fremme transnasjonalt og interregionalt samarbeid om sektorovergrepene forvaltning av vannressurser.
- ◆ Bevare og restituere våtmarksområder som er i fare på grunn av for stort vannuttak.
- ◆ Styrke regionalt ansvar i forvaltning av vannressurser.

4.4 Miljøvennlige former for energiproduksjon benyttes i større grad

Følger av økende utbygging av vindmølleparker, inkludert plassering av slike offshore, er ikke ubetydelige. Erfaring med ulike tilnæringsmåter for planlegging og evaluering finnes i ulike deler av Nordsjøregionen og bør deles.

Strategier:

- ◆ Bruke potensialet for fornybar energi i byer og distrikter, og ta hensyn til lokale og regionale forhold.
- ◆ I stadig økende grad ta potensielle kystområder i betraktning for vindmølleparker.

4.5 Verktøy for regional utviklingspolitikk som bidrar til å verne økologien i Nordsjøen

Nordsjøens økologi påvirkes av menneskelige aktiviteter, ikke bare på havet, men også på landjorden. Regional utviklingspolitikk har behov for felles holdninger på transnasjonalt plan for hvordan den kan bidra til vern av Nordsjøen.

Strategier:

- ◆ Synliggjøre virkningene av ulike regional utviklingspolitikk på marine økosystemer, og identifisere relevante strategier.
- ◆ Bli enige om prinsipper for regional utviklingspolitikk for vern av økologien i Nordsjøen.

2. Strategier for byområder

1. VISJON 5

Byområder i Nordsjøregionen utvikler seg på en bærekraftig måte.

5.1 Veksten i etterspørselen etter privatbiltrafikk begrenses

Man har allerede skaffet seg vid kunnskap når det gjelder bærekraftig byutvikling gjennom ulike forsknings- og samarbeidsprosjekter. Det synes å være en alvorlig svikt når det gjelder å:

- identifisere og avveie mellom økonomiske og miljømessige virkninger,
- identifisere hvilket bidrag regional planlegging kan ha på strategier som nå i hovedsak er dirigert av transportsektoren selv, og
- sette ut i praksis ulike tilnæringsmåter for å teste virkningene av dem.

Strategier:

- ◆ Bedre samordningen mellom regional planlegging og planlegging av transport og telekommunikasjoner.
- ◆ Fremme blandet arealbruk, innenfor miljøbestemte grenser.
- ◆ Passe på at spesialisering mellom byene ikke øker mengden av privatbiltrafikk ytterligere.

- ◆ Oppfordre til bruk av miljøvennlige reisemåter.
- ◆ Bruke IT til å redusere pendling.
- ◆ Fremme bruk av fornybar energi for å redusere utslipp fra trafikk og for å begrense bruk av fossile ressurser.

5.2 Forbruk av arealer til byvekst begrenses

5.3 Press på arealbruk av verdifulle områder minimaliseres, det søkes andre måter å oppfylle nye krav til bolig-, rekreasjons- og næringsområder

I lys av betydelige muligheter for intern bymessig ekspansjon, bør dette få sterk støtte når det gjelder konkrete prosjekter, fulgt opp av systematisk overvåking.

Strategier:

- ◆ Fremme ny bruk og/eller omstrukturering av lite benyttede eller forfalne tomter og områder i byene.
- ◆ Holde en klar linje mellom byer og distrikter for å unngå planløs byvekst.
- ◆ Plassere utviklingsområder i byene på steder med mindre følsomme naturmiljøer.
- ◆ Integrere landområdene som omgir store byer i regionale planleggings- strategier for byområder.
- ◆ Utvikle større fritidsanlegg ved sjøen, fortrinnsvis innenfor byer og tettsteder heller enn utenfor.

1. Visjon 6

Byområder i Nordsjøregionen som drivkraft i den økonomiske utviklingen.

6.1 Byområder styrkes som et resultat av nettverkssamarbeid

En rekke erfaringer med samarbeidsnettverk mellom byer finnes allerede. Det er behov for å se nærmere på nyttevirkningene av nettverkssamarbeid mellom byene.

Strategier:

- ◆ Fremme vurdering og diskusjon av praktisk erfaring med bynettverk.
- ◆ Tilpasse støtteprogrammer til resultatene av en slik vurdering.

6.2 God tilgjengelighet både til og innenfor byområder støtter regional utvikling

Dette er et viktig spørsmål for Interreg når byer i grenseregioner har behov for å være godt tilgjengelige på tvers av grenser for å kunne oppfylle sine funksjoner. Det kan være at avgrensningen av Euro-regioner ikke alltid er store nok til å gjenspeile slike synsvinkler.

Strategier:

- ◆ Forbedre tilgjengeligheten innen byregioner gjennom lokaliseringsspolitikk og arealplanlegging.
- ◆ Ytterligere forbedre transportsystemene i byene for å gi både by- og landbefolkningen god tilgang til tjenester, økonomiske muligheter, kultur og utdanning, og til natur- og rekreasjonsanlegg.
- ◆ Der det er gjennomførbart for effektiv godstransport, basere seg på jernbane og sjøtransport.
- ◆ Regionale flyforbindelser over Nordsjøen gir mulighet for enklere reisemåter mellom byer som ikke er storbyer eller hovedsteder.

6.3 Regionale sentre, inkludert andre byer og tettsteder, gjør effektiv bruk av sine muligheter for nye økonomiske aktiviteter

Spørsmålet om økonomisk utvikling av byområder har ikke fått vesentlig oppmerksomhet gjennom InterregIIC-prosjekter, i motsetning til bysentre i landdistriktene. Det må arbeides for å finne måter som byene kan fremme nye økonomiske aktiviteter gjennom samarbeid.

Strategier:

- ◆ Utvikle nye muligheter for byområder, basert på egen kulturell og arkitektonisk identitet og på lokalt potensiale.
- ◆ Fremme økonomisk variasjon i byer som er ensidig avhengige av en enkelt økonomisk aktivitet.
- ◆ Bedre integreringen mellom distrikter og byregioner.
- ◆ Fremme utviklingen av kunnskapssentre.

- ◆ Gjøre mer bruk av synergieffekter mellom infrastruktur og økonomiske og regionale utviklingstiltak.
- ◆ Støtte byområder med kysthavner som kan utvikles til servicesentre.
- ◆ Utvide den strategiske rollen til såkalte "gateway cities".

1. VISJON 7

Byområder i Nordsjøregionen fremmer sosial integrering.

7.1 Integrert byutvikling som omfatter sosialt mangfold og inkludering

En presserende sak er å fremme sosial integrering og forhindre ekskludering. Transnasjonal utveksling av erfaringer anses som lovende.

Strategier:

EU-initiativet "Urban Exchange Initiative" gir en god beskrivelse av strategier som kan følges:

- ◆ Bedre *mulighetene til å få arbeid*, særlig for langtidsledige, unge som slutter skolen, enslige foreldre, etniske minoriteter.
- ◆ Sikre adekvate, tilgjengelige og rimelige *grunntjenester* når det gjelder sysselsetting, utdanning og opplæring (inkludert skoler for voksenopplæring), helse, energi, transport og kommunikasjoner, politi og rettsvesen.
- ◆ *Generere arbeidsplasser*, særlig gjennom oppstart av bedrifter.
- ◆ Bedre det *fysiske miljøet* i byområder og i vanskeligstilte bystrøk (byfornyelse).
- ◆ Styrke *lokale muligheter* til å reagere på behovene til lokalsamfunn i ressursvake byområder.
- ◆ Motvirke trender til regional segregering i bystrøk.
- ◆ Sørge for lokalisering av boliger med god tilgang til arbeid og tjenester.
- ◆ Tilby adekvat offentlig transport for de delene av befolkningen som er mindre mobile eller som ikke har egen bil.

7.2 Folk involveres effektivt i planleggings-, beslutnings- og iverksettelsesprosesser

Det finnes betydelige erfaringer med befolkningens deltakelse i planleggingsprosesser i Nordsjøregionen. Transnasjonal utveksling av erfaringer bør fremmes ytterligere.

Strategier:

- ◆ Fremme tilnæringsmåter med et "nedenfra-og-opp"-perspektiv, uten å neglisjere behovene for en helhetlig oversikt (med ansvar ovenfra og nedover for å ta tilstrekkelige hensyn til overordnede interesser).
- ◆ Utvikle metoder til å involvere spesifikke befolkningsgrupper i planleggingsprosessene.

1. VISJON 8

Byområder i Nordsjøregionen som attraktive steder for egen befolkning og for besøkende.

8.1 Byområdenes strukturer bidrar til å sikre livskvalitet

Transnasjonalt samarbeid på dette plan er vanskelig. Spesifikke tiltak må samsvare med den spesielle lokale situasjonen. Det kan være verdifullt med en utveksling av erfaringer med ulike tilnæringsmåter mellom byer med lignende problemer, samt en evaluering av overførbarheten av slike erfaringer.

Strategier:

- ◆ Fremme økologi og biologisk mangfold, inkludert grøntarealer/strukturer i byer.
- ◆ Øke bevisstheten omkring hvordan byutvikling bidrar til kulturarven for framtidige generasjoner.
- ◆ Fremme offentlig transport.
- ◆ Utforme det fysiske miljøet for å hjelpe til å redusere kriminalitet, slik at folk føler seg trygge.
- ◆ Foregripe mer ekstreme klimaforhold i lokaliseringsbeslutninger.

8.2 Byfornyelse praktiseres i vidt omfang

Dette spørsmålet henger nært sammen med andre spørsmål som er tatt opp tidligere, og bør tillegges mer vekt i framtidige Interreg-prosjekter. En rekke eksempler på god praksis er allerede tilgjengelig.

Evaluering av prosjekresultater vil være til hjelp når det gjelder å identifisere effektiviteten av strategiene.

Strategier:

- ◆ Fremme og revitalisere den kulturelle og arkitektoniske identiteten.
- ◆ Utvikle byfornyelsen slik at nye muligheter for underholdning, rekreasjon og deltakelse i sosiale aktiviteter framstår.
- ◆ Ta i bruk en differensiert politikk i forhold til ulike typer byområder.

8.3 Bygninger og helheten omkring gis mangfold og en attraktiv utforming

Transnasjonalt samarbeid på dette området er igjen ikke særlig utbredt. Selv om dette ikke er prioritert for samarbeid mellom Nordsjølandene, er det viktig for byenes attraktivitet og særpreg.

Strategier:

- ◆ Opprettholde og fremme en kreativ nyutforming av en verneverdig bymessig helhet.
- ◆ Fremme moderne bygninger med høy arkitektonisk kvalitet.
- ◆ Støtte mangfoldet i bystrukturer og lokaliseringvalg som samsvarer med mangfoldet i etterspørselen (differensiert i stedet for enhetlig utvikling).

8.4 Forvaltning av byutvikling er introdusert

God byforvaltning vil få økende betydning. Transnasjonalt samarbeid skal konsentrere seg om utveksling av erfaringer.

Strategier:

- ◆ Fremme utveksling av erfaringer om redskaper for byforvaltning.

3. Strategier for distriktene

1. VISJON 9

Menneskelige aktiviteter i distriktene i harmoni med naturen.

9.1 Menneskelige aktiviteter i harmoni med strategier for vern av miljøet

Denne visjonen omfatter et bredt spekter av synspunkter som i stor grad tas opp av EUs LEADER-program, og bør kunne utfylles av følgende strategier innenfor Interreg III:

Strategier:

- ◆ Sikre bærekraftig jordbruk gjennom miljørettet virkemiddelbruk og variert arealutnyttelse.
- ◆ Verne jorda som grunnlaget for livet til mennesker, fauna og flora, gjennom å redusere erosjon, jordødeleggelse og overbelastning av åpne rom.
- ◆ Ta vare på og utvikle kulturlandskap med særlig historisk, estetisk og økologisk betydning.
- ◆ Bedre verdien av kulturlandskap innenfor rammene av integrerte utviklingsstrategier for regional planlegging og utvikling.
- ◆ Forbedre samordningen av utviklingstiltak som innvirker på landskapet.
- ◆ Gjenopprette landskap som har lidd under menneskets inngripen, inkludert nydyrkingstiltak.
- ◆ Fremme et bærekraftig kystfiskeri.

9.2 Miljøvennlige former for turisme introduseres i vidt omfang

Ulike InterregIIC-prosjekter for Nordsjøregionen tar opp bærekraftig utvikling av turismen. Igangværende prosjekter har en tendens til å konsentrere seg om spesifikke former for turisme, for eksempel kulturturisme. Enkelte ganger synes denne typen turisme å være tillagt for store forventninger når det gjelder dens muligheter for generering av arbeidsplasser.

En viktig utfordring når det gjelder regional planleggings- og utviklingspolitikk er hvordan man skal behandle vanlig "masseturisme", særlig i kystområdene, inkludert rehabilitering eller omstrukturering av eldre turiststeder som ikke lenger er i bruk. Dette tas ikke opp av noe Interreg IIC-prosjekt.

Strategier:

- ◆ Utnytte utviklingspotensialet for miljøvennlig turisme.

- ◆ Harmonisere utviklingen av turisme med vern av kystsoner.
- ◆ Verne og bruke kulturarven.
- ◆ Søke måter å omstrukturere eldre turiststeder som ikke lenger er i bruk, i tråd med endrede turistpreferanser.

1. VISJON 10

Befolkningen i distriktene i Nordsjøregionen deltar fullt ut i den økonomiske og sosiale utviklingen.

10.1 Servicefunksjoner i distriktene støttes

Mange tilnæringsmåter er tatt i bruk for å styrke tjenestetilbudet i distriktene, og noen av dem er ganske lovende. Tett samordning med lignende prosjekter under LEADER-programmet vil være nyttig. Man bør vente til resultater er oppnådd før det lanseres nye prosjekter på dette feltet, men en utvidelse av deltakerne til å involvere andre land i Nordsjøregionen bør ønskes velkommen.

Strategier:

- ◆ Opprettholde et grunnleggende tjenestetilbud og offentlig transport i små og mellomstore byer i distriktene, særlig i områder i tilbakegang.
- ◆ Styrke små og mellomstore byer i distriktene som fokus for regional utvikling og fremme disse byenes nettverkssamarbeid.
- ◆ Fremme ikke-tradisjonelle former for offentlig transport i spredt befolkede regioner (bildeling, samkjøring av tog og drosjer), forbedre offentlig transport og sørge for et minimumsnivå av tjenester i små og mellomstore byer.
- ◆ Fremme endrede relasjoner mellom land- og byregioner, som hjelp til å opprettholde lokal identitet.

10.2 Økonomien i distriktene fremmes

Lokale næringsforetak og lokal industri har behov for effektiv drahjelp. Utdanning og opplæring i distriktene kan hjelpe til med å generere arbeidsplasser utenom de tradisjonelle sektorer i distriktene. Der dette ikke lar seg gjennomføre for enkeltregioner, kan interregionalt samarbeid hjelpe.

Strategier:

- ◆ Fremme varierte utviklingsstrategier, som er følsomme overfor de lokale potensialene i distriktene.
- ◆ Støtte distriktene innen utdanning og opplæring og når det gjelder å skape arbeidsplasser som ikke er tilknyttet landbruket.
- ◆ Fremme partnerskapsbasert samarbeid mellom små og mellomstore byer på nasjonalt og transnasjonalt plan gjennom fellesprosjekter og utveksling av erfaringer.
- ◆ Fremme samarbeid mellom byer og distrikter med styrking av funksjonelle regioner som siktemål.
- ◆ Støtte samarbeid og informasjonsutveksling mellom distriktene.
- ◆ Støtte til fiskerinæringen som økonomisk grunnlag for kystsamfunnene.
- ◆ Øke betydningen av lokalt produsert mat.
- ◆ Framheve rollen til distriktene som matleverandør.

10.3 Informasjonsteknologi og innovasjon støtter utviklingen av perifere regioner

Styrkingen av økonomien i distriktene er med sikkerhet en av de vanskeligste utfordringene for regional utviklingspolitikk, og krever vedvarende støtte gjennom forskning, forsøksprosjekter og utveksling av erfaringer. En del praktiske og lovende erfaringer finnes allerede og bør formidles.

Strategier:

- ◆ Forbedre tilgang til og bruk av telekommunikasjoner og utformingen av telesatser i samsvar med bestemmelsen om "universelle tjenester" i tynt befolkede områder.
- ◆ Bedre "mediakompetanse" i vanskeligstilte regioner.
- ◆ Utvikle og bruke kunnskapssentre — innen vitenskap, utdanning — for regional utvikling.
- ◆ Støtte etableringen av innovasjonssentre så vel som samarbeid mellom organer for høyere utdanning og anvendt forskning og utvikling og den private sektor.

- ◆ Integrere kunnskapsbasert virksomhet, som fremme av innovasjon, utdanning, yrkesopplæring og videreopplæring, forskning og teknologiutvikling, i regional utviklingspolitikk.

VI. FRA VISJON TIL ANBEFALTE TILTAK

NORVISION er et rådgivende dokument som har som formål å inspirere den regionale planleggingen og utviklingen i Nordsjøregionen. Det forventes at prosjekter som skal utvikles under INTERREG III vil omfatte tiltak som er i samsvar med visjonen og som søker å sette den ut i praksis.

Basert på en identifisering av nøkkeltemaer for bærekraftig utvikling foreslås det en rekke tema som kan være grunnlag for samarbeidsprosjekter, inkludert en fortsettelse av prosjekter innenfor det gjeldende Interreg IIC-programmet.

1. Involvering av deltakerne

Visjonen retter seg mot en rekke deltakere som er viktige for å sette visjonen ut i livet:

- Regionale og lokale myndigheter
- Interreg-organer for Nordsjøregionen
- Igangværende Interreg IIC-prosjekter for Nordsjøregionen
- Nasjonale sektormyndigheter
- Nasjonale planmyndigheter
- Transnasjonale institusjoner for regional planlegging (f.eks EU-kommisjonen)
- Forskningsinstitusjoner
- Andre organisasjoner

Hensikten er en bred diskusjon av visjonsdokumentet, for å spesifisere problemer, forbedre foreslåtte strategier og å foreslå ytterligere konkrete tiltak.

- ◆ Utvikle tiltakspakker som stimulerer tilbud og etterspørsel av bedre regional tilgang og bruk av informasjons- og kommunikasjonsteknologi.

2. Nøkkeltemaer

Det er identifisert nøkkeltemaer som det kan utvikles spesifikke prosjektforslag for. Det skilles mellom to typer nøkkeltemaer:

Sektorovergrepene temaer:

- Integrert utvikling med hensyn til byer og omland og mellom byer.
- Balansert vern og bruk av verdifulle natur- og kulturlandskap.
- Utvikling av perifere regioner.
- Styrking av bysentre i distriktene.
- Fremme av bærekraftig mobilitet.
- Utvikling av infrastruktur for regional transport for å støtte opp om regional utvikling.
- Fremme av nærskipfart (SSS).
- Planlegging med hensyn til vann.
- Integrert planlegging og forvaltning i forbindelse med kystsonen.

Spesielle temaer: I tillegg til de sektorovergrepene temaene foreslås en rekke andre tema for framtidige tiltak:

Nøkkeltemaer for Nordsjøregionen som helhet:

- Forbedre transportforbindelser til transnasjonale nettverk.
- Sikre tilgang til kunnskap.
- Identifisere felles interesser for Nordsjøregionen.
- Utarbeide regionalt tilpassete utviklingsstrategier for utvikling i perifere regioner.
- Fremme deltakelse i offentlige planleggingsprosesser, særlig med hensyn til ungdom.
- Bruke nye medier som et verktøy til å forbedre informasjons- og kommunikasjonsflyten i offentlige planleggingsdebatter.
- Differensiert utvikling av perifere regioner.

Nøkkeltemaer for byområder i Nordsjøregionen:

- Støtte en flerkjernet byutvikling innenfor

Nordsjøregionen.

- Utvikling av havnebyer som støtter nærskipfart.
- Bærekraftig avfallsforvaltning og fremme av økologisk gjenvinning.
- Begrensning i byenes arealvekst.
- Byfornyelse.
- Fremme sosial integrering av minoriteter.
- Bedre attraktiviteten når det gjelder bystrukturer og -utforming.
- Fremme kulturarven.

Nøkkeltemaer for distriktene i Nordsjøregionen:

- Sikre den økonomiske utviklingen i distriktene, slik at folk ikke tvinges til å flytte til større bysentre.
- Styrke og fremme samarbeidet mellom bysentre i distriktene.
- Integrere ERDF-tiltak i arbeidet for å fremme den lokale økonomien. (Ikke aktuelt for Norge)
- Forbedre kunnskapen om hvordan regional planlegging og utvikling i distriktene påvirkes av EU-programmer. (Ikke aktuelt for Norge)
- Bruke informasjonsteknologi (IT) til å utjevne ugunstig lokalisering.
- Fremme turisme.
- Balansere verneinteresser med økonomisk utvikling når det gjelder verdifulle natur- og kulturarvområder.
- Fremme produksjon av fornybar energi.

3. Fra visjoner til prosjekter

Visjoner virkeliggjøres gjennom prosjekter. Det er tatt initiativ til en rekke lovende tilnæringsmåter når det gjelder prosjekter innenfor rammene av Interreg IIC, og noen av disse gir gode muligheter for en utvidet videreføring innenfor et kommende Interreg IIIB-program.

Visjonsarbeidsgruppen har identifisert en rekke mulig prosjekter, og disse er klassifisert i prosjekter rettet mot felles tiltak og prosjekter til fremme av utveksling av erfaringer når det gjelder god praksis. Det er å håpe at disse prosjektideene vil bli nærmere spesifisert, og at nye og mer konkrete prosjekter vil bli foreslått under høringsfasen med deltakerne.

Disse prosjektene skal så langt det er mulig utvikles i

samsvar med de forannevnte sektorovergrepene temaene.

For å lette drøftingen av visjonen er prosjektforslagene igjen gruppert i overensstemmelse med de 10 visjonserklæringene, og klassifisert i to typer, nemlig prosjekter rettet mot å identifisere og forberede felles tiltak og prosjekter rettet mot å utveksle erfaringer om god praksis.

3.1 Nordsjøregionen som helhet

VISJONSERKLÆRING 1

En Nordsjøregion godt integrert i utviklingen av Europa og i verdensøkonomien

Denne delen av visjonen retter seg i særlig grad mot de sektorovergrepene temaene:

- Utviklingen av infrastruktur for regional transport omfattes av arbeidet med å fremme den regionale utviklingen.
- Fremme av bærekraftig mobilitet.

Det bør initieres prosjekter rettet mot å fremme forbindelsene mellom alle deler av Nordsjøregionen, både internt og eksternt. Særlig oppmerksomhet rettes mot innlandsvannveier, intermodalitet (kobling av ulike typer transportformer) og jernbanetrafikk.

Tilgang til kunnskap er blitt en viktig sak for en omfattende integrering av Nordsjøregionen i det europeiske rom.

Visjon 1: Eksempler på prosjekter

Prosjekter som forbereder felles tiltak:

- Identifisere prioriteringer for å koble transportnettverk innen Nordsjøregionen til nasjonale/ transnasjonale nettverk, inkl. forbindelser til havner.
- Klargjøre muligheter for å forbedre transport på innlandsvannveier gjennom bedre integrering i regionale planleggings- og utviklingstiltak.
- Casestudier for forvaltning av integrerte togkorridorer.
- Utvikling av biltogfasiliteter i turistregioner.

Visjon 1: Eksempler på prosjekter

- Fremme transport på innlandsvannveier gjennom en styrking av nettverket mellom havner for innlandsvannveier.
- Utvikle effektive koblinger mellom ulike transportformer (multimodale systemer).
- Etablere et transnasjonalt skoletilbud innen høyere utdanning i Nordsjøregionen for regional planlegging og utvikling (f.eks. et tremåneders program for studenter fra alle seks landene basert i én institusjon).
- NorVision PLUS: Videreføre dialogen mellom visjonsarbeidsgruppen og framtidsforskere.
- Oppmuntre til nettverksarbeid mellom små og mellomstore bedrifter for tilpasning til globaliseringen og forbedre selvforståelsen som partnere i Nordsjøregionen.

Prosjekter for utvikling av erfaring:

- Økonomisk gjennomførbare måter å fremme bærekraftig mobilitet på, mellom distrikter og byområder og innenfor distriktene (bildeling, flyforbindelser, billig offentlig passasjertransport, offentlig-private partnerskap).
- Metoder for bedret koordinering av regional utvikling på tvers av sektorer.

Visjon 2: Eksempler på prosjekter

- Koordinere utarbeidelsen av regionale planer i transnasjonale regioner (ut over grenseregioner), inkludert oppgraderingen av regionale transportforbindelser (f.eks. Amsterdam – Groningen – Emden).
- Utarbeide planer for utvikling av kunnskapssentre i mindre byer og tettsteder innenfor Nordsjøregionen, basert på bynettverk.
- Samarbeid mellom universiteter for å finne løsninger på spesifikke problemer for Nordsjøregionen.
- Bedre tilgang til natur- og kulturområder gjennom felles adkomstveier.
- Søke måter å gjøre begrepet "bærekraftig utvikling" operasjonelt, ved hjelp av eksisterende (f.eks. strategisk miljøkonsekvensutredning) og nye metoder.

Prosjekter for utveksling av erfaring:

- Økonomisk gjennomførbare måter å fremme bærekraftig mobilitet mellom distrikter og byområder og innenfor distriktene på (bildeling, flyforbindelser, billig offentlig passasjertransport).
- Metoder for bedret koordinering av regional utvikling på tvers av sektorer.

VISJONSERKLÆRING 2

En Nordsjøregion med en balansert regional struktur

Denne delen av visjonen krever sektorovergripende tiltak bl.a. i forvaltningen av kystsonene for å balansere behovene for bosetting og for vern. Den søker å fremme stedsutvikling i distriktene (som tas opp under kategorien "distrikter" for regional planlegging og utvikling), legger vekt på betydningen av å styrke den flerkjernetede bosettingsstrukturen og å vedlikeholde et funksjonelt mangfold av tjenesteytende sentre.

Visjon 2: Eksempler på prosjekter

Prosjekter som forbereder felles tiltak:

- Utvikle metoder og tilnæringsmåter for integrert forvaltning av kystsonene som sikrer regional økonomisk utvikling og planlegging.
- Identifisere prioriteringer for regionale transportforbindelser for å knytte sammen utviklingsentre innenfor Nordsjøregionen og for å bedre forbindelsene fra perifere til bymessige regioner.
- Identifisere, fra Nordsjøregionens ståsted, hvordan den regionale utviklingen påvirkes av EUs strukturfond og andre programmer, samt behov for forbedring av disse.

VISJONSERKLÆRING 3

Nordsjøregionen som modell for demokratisk planlegging og samarbeid

Prosjektene som foreslår under denne delen av visjonen søker å bedre publikums involvering i planleggingsprosessene. Man ser for seg nye deltakingsprosesser med et spesielt engasjement overfor ungdom.

Nye medier skal brukes som et verktøy for bedre informasjons- og kommunikasjonsflyt. I tillegg til samråd med folk om lokale og regionale saker blir det foreslått prosjekter som er rettet mot den felles identiteten til Nordsjøregionen og spredning av informasjon om transnasjonale saker.

Visjon 3: Eksempler på prosjekter

Prosjekter som forbereder felles tiltak:

- Etablering av offentlige informasjonssentre som benytter nye medier til å informere folk om hva som foregår i lokale planleggingsprosedyrer.
- Felles utstilling om planleggingserfaring, bruk av nettstedet.
- Fremme museenes nye rolle som informasjonssteder for Nordsjøregionen og offentlig debatt.
- Utvikle nye måter for å sikre befolkningens deltakelse.
- Sammenligne eksisterende systemer for demokratisk planlegging og samarbeid, og identifisere ideer for best praksis (formelle planleggingsprosesser og innovative ideer).
- Identifisere god praksis når det gjelder formelle planleggingsprosedyrer med nye ideer for offentlig deltakelse, med særlige hensyn til ungdom (inkl. ungdomsråd).
- Sikre innsyn i offentlig administrasjon gjennom utvidet bruk av IT.

- Vurdere muligheter for å koble opp innbyggere mot den offentlige administrasjonen gjennom personlige datamaskiner, og dermed skape enkel tilgang til legalt tilgjengelige filer i forbindelse med å bedre den offentlige debatten.
- Kringkasting fra møter i rådhus og kommunestyre via TV.
- Etablering av "borgerdager" før rådmøter for å bedre kommunikasjonen mellom de folkevalgte og velgerne.
- Etablering av felles prosedyrer for transnasjonal offentlig konsultasjon og deltakelse på tvers av nasjonale grenser før og under planleggingsprosedyren.

Prosjekter for utveksling av erfaring:

- Måter for å sikre deltakende planlegging og iverksetting på lokalt og regionalt plan.
- Metoder for støtte til deltakende planlegging og iverksetting med teknisk assistanse.
- Muligheter for bruk av IT som redskap for å lette dialogen mellom de som utformer politikken, planleggere og befolkningen/næringslivet.

VISJONSERKLÆRING 4

Nordsjøregionen tar vare på sine naturressurser, sin økologiske likevekt og sin naturarv

De sektorovergrepene temaene "planlegging med

hensyn til vann", "forvaltning av kystsoner" og "bærekraftig mobilitet" er særlig viktige for Nordsjøregionen. Ytterligere aktiviteter foreslås når det gjelder natur- og kulturarven og bærekraftig turisme. Spørsmålet omkring produksjon av fornybar energi er et annet felt der det skal tas initiativ til prosjekter.

Visjon 4: Eksempler på prosjekter

Prosjekter som forbereder felles tiltak:

- Tiltak for fremme av bærekraftig interregional mobilitet i spredtbygde, spredt befolkede regioner.
- Forvaltning av nedslagsområde for vann, inkludert beskyttelsestiltak for å hindre flom, forhindring av erosjon, beskyttelse av kvaliteten på grunn- og overflatevann, integrert med regional og bymessig utvikling på regionalt, nasjonalt og transnasjonalt plan.
- Klarlegge langsiktige muligheter for nettverk av verneområder for natur- og kulturlandskap.
- Analysere følgene av regional planleggings- og utviklingspolitikk på økologien i Nordsjøen og foreslå forbedringer.
- Utforming av prosedyrer for vernede områder på havbunnen.
- Integrering av naturvernaspekter i regionale utviklingsplaner.

- Demonstrasjonsprosjekt for produksjon av ny energi.
- Demonstrasjonsprosjekter for å bedre energieffektiviteten i eksisterende boligområder ved hjelp av eksterne endringer som planting av trær og busker, gjerder/vegger, jordvoller.
- Utvikle nettverk av kulturområder.
- Utvikle forvaltningsprinsipper for kulturarven.
- Utvikle kriterier for evaluering av kulturarven.

Prosjekter for utveksling av erfaring:

- Beste praksis i bærekraftig forvaltning av avrenning av regnvann fra bygninger og parkeringsplasser.
- Metoder og resultater av studier av KU (miljøkonsekvensutredninger) og TIA (arealbrukskonsekvensutredning).
- Standardiserte indikatorer og metoder for KU og TIA.
- Interkommunal arealforvaltning (felles forvaltning av grønne områder)
- Byplanlegging som integrerer hensyn til vann.
- Forvaltningsprinsipper for verdifulle, men ikke vernede, naturområder og kulturlandskap.

Visjon 4: Eksempler på prosjekter

- Praksis for bærekraftig turisme og dens forbindelse med økonomisk utvikling.
- Potensialer for utvikling av bølgeenergi.

3.2 Byområder

VISJONSERKLÆRING 5

Byområder i Nordsjøregionen utvikler seg på en bærekraftig måte

Denne delen av visjonen gjelder en rekke en rekke sektorovergrep tema nevnt foran og som gjelder Nordsjøregionen som helhet. Bærekraftig transport er særlig relevant. Videre vil integrert utvikling av byer og byenes omland og for byene være aktuelt. Det foreslås tiltak for å vurdere den totale flyten av masse i byenes system, og å rette prosesser mot økologisk gjenvinning. Et annet viktig spørsmål for foreslåtte prosjekter er begrensninger i arealbruk.

Visjon 5: Eksempler på prosjekter

Prosjekter som forbereder felles tiltak:

- Felles innsats av byer i grenseområder når det gjelder forvaltning av vann og avfall.
- Ufortetting i byer (kompakte byer) og håndtering av "ledige" utbyggingsområder/gamle industriområder.
- Pilotprosjekter for utvikling av fornybar energi, inkl. sol-, vind- og bioenergi og vannkraft.
- Erfaring med gjenvinningssystemer i byområder.
- Erfaring med utvikling av økologisk gjenvinning.
- Etablere tettere kretsløp når det gjelder produksjon og forbruk inne jordbruket.

Visjon 5: Eksempler på prosjekter

- Vurdere mulighetene for å utvikle forstadsbaner og andre transportløsninger for offentlig transport.

Prosjekter for utveksling av erfaring:

- Fremme av bærekraftig mobilitet i byområder.
- Fremme produksjon og bruk av fornybar energi i byområder.
- Måter å kanalisere vekst internt i byene.
- Eksempler på hvordan holdninger kan endres og folk kan stimuleres til å benytte offentlig transport.
- Erfaring med gjennomføring av planer når det gjelder avfallsgjenvinning og avfallsforvaltning.

VISJONSERKLÆRING 6

Byområder i Nordsjøregionen som drivkraft i den økonomiske regionale utviklingen

Byområder som drivkrefter i regional utvikling skal gjøre bruk av sine iboende potensialer for å fremme økonomiske aktiviteter. Blant slike potensialer som ikke er tilfredsstillende utviklet i Nordsjøregionen er nærskipfart. Effektiv bruk av infrastruktur og regionale fortrinn er ytterligere et område for utvikling av prosjektideer.

Visjon 6: Eksempler på prosjekter

Prosjekter som forbereder felles tiltak:

- Fremme utvikling av nærskipfart ved felles innsats av havnebyer, inkludert infrastrukturen i disse byenes omland og tilsvarende utvikling av havneregioner.
- Peke ut tiltak for å gjøre optimal bruk av viktige nye transportforbindelser for regional utvikling.

Visjon 6: Eksempler på prosjekter

- Samarbeid mellom byer for å gjøre økonomisk bruk av regionale fortrinn mellom byer på tvers av nasjonale grenser.

Prosjekter for utveksling av erfaring:

- Integriert utvikling av byer og deres omland.
- Kunnskapsbasert byutvikling "Smarte byer" ("Creative Towns"), rettet mot sysselsetting og fornyelse.
- Bynettverk – måter å gjøre økonomisk bruk av regionale fortrinn byer.
- Felles markedsføring av spesielle regionale muligheter.
- Fremme av regional utvikling, som knytter sammen utdanning, industri, regional planlegging og kapital.

VISJONSERKLÆRING 7

Byområder i Nordsjøregionen fremmer sosial integrering

Ved fremme av sosial integrering i byer skal det rettes oppmerksomhet mot etniske minoriteter. Byfornyelse må gå hånd i hånd med sosial integrering.

Visjon 7: Eksempler på prosjekter

Prosjekter som forbereder felles tiltak:

- Utvikle lokale byutviklingsentre i problemområder i byene.
- Fremme tilnæringsmåter på tvers av sektorer for byfornyelse/sosial integrering.
- Lage planleggingsprinsipper for flere generasjoner og flerbruk.
- Utvikle blandet eierskap i boligområder.
- Analysere forholdene mht. helseindikatorer og sosialklasseindikatorer i ulike regioner.
- Utvikle planer for blandet etnisk sysselsetting.
- Utvikle blandete etniske brukergrupper som kommunikasjonsgrupper for offentlig administrasjon.
- Vurdere utviklingen av kvotesystemer for etnisk og stedegen befolkning i offentlig boligbygging.
- Utvikle prosedyrer for desentralisering av myndighet, kompetanse og ansvar til befolkningen.

Visjon 7: Eksempler på prosjekter

Prosjekter for utveksling av erfaring:

- Metoder for å fremme sosial integrering og redusere segregering.
- Måter å spre informasjon om kommende planlegging (lokalt, regionalt).
- Arbeidsprogrammer for vedlikehold av det offentlige rom.
- Erfaring med ungdomsparlamerter og involvering av andre målgrupper.
- Eksempler på styrking av identifisering med lokalsamfunnet og det offentlige rom.
- Nye planløsninger for gamle boligblokker i byene.

VISJONSERKLÆRING 8

Byområder i Nordsjøregionen som attraktive steder for egen befolkning og for besøkende

Prosjekter i forbindelse med denne delen av visjonen skal ta opp forbedringer når det gjelder byen som et attraktivt sted, noe som refererer seg til bystrukturer så vel som utformingskvalitet. Et bidrag til dette skal være fremme av kulturarven.

Prosjekter skal arbeide mot blandede bystrukturer og kompakte bymodeller. De skal ta hensyn til mangfoldet av krav til byrommet og finne en balanse mellom sosioøkonomiske og økologiske krav.

Visjon 8: Eksempler på prosjekter

Prosjekter som forbereder felles tiltak:

- Utvikle indikatorer for sammenlignende analyse av attraktivitet i bymiljøet.
- Prosjekter som stimulerer arkitektonisk design i forbindelse med vann.
- Felles fremme av Nordsjøregionen som turistmål.
- Finne måter å fremme lokal kultur på.
- Sette opp nettverk for presentasjon og bevaring av verdensarvområder.
- Utvikle regionale utviklingsplaner som integrerer arkitektur- og naturarven.
- Utvikle regionale utviklingsplaner som gjenspeiler prioritering av rekreasjon, bynaturen og et rent miljø.
- Utvikle regionale utviklingsplaner som gjenspeiler prioriteringen av sikkerhet og blander generasjoner/etniske bakgrunner.

Visjon 8: Eksempler på prosjekter

- Utvikle regionale utviklingsplaner som gjenspeiler prioriteringen av bærekraftig infrastruktur, blander funksjoner og balanserer lokalisering av handel og industri.
- Utvikle regionale utviklingsplaner som blander arkitekturarven og samtidsarkitektur av høy verdi.
- Utvikle regionale utviklingsplaner som fremmer prinsippet om byutvikling gjennom fortetting.
- Utvikle planer og prosedyrer for en overgang fra dagens transportsystem til framtidige bærekraftige transportsystemer.
- Utvikle planer for å redusere den samlede mengden transport ved hjelp av relokalisering (nær stasjoner) av arbeidsplasser, blander utviklingen av byfunksjonene og endrer transportmidlene.

Prosjekter for utveksling av erfaring:

- Erfaring med pilotprosjekter for byfornyelse og deres bidrag når det gjelder å trekke til seg besøkende.
- Erfaring med omdanning av gamle industriområder og militære områder som ikke lenger er i bruk.

Visjon 9: Eksempler på prosjekter

- Utvikle veier for tematurisme som minimaliserer negative miljøpåvirkninger.
- Restaurering av kulturarvobjekter med felles identitet for Nordsjøregionen.
- Bevaring og utvikling – såkalt “ConVelopment” - av kulturlandskap.
- Utvikle en bærekraftig jordbrukspolitikk og passende virkemidler i denne forbindelse.
- Pilotprosjekter for miljøvennlig forvaltning av verdifulle naturområder og -landskap.
- Utrede muligheter for å redusere transportbehovet i distriktene (både fastboende og besøkende), uten å skade den økonomiske og sosiale framgangen.
- Gjenskaping av våtmarksområder med særlig fokus på biologisk mangfold.

Prosjekter for utveksling av erfaring:

- Utvikle muligheter for bruk av økonomiske virkemidler for bærekraftig utvikling av verdifulle landskap.
- Forvaltningserfaring med bærekraftig utvikling av verdifulle landskapsområder.
- Bærekraftig utvikling av turisme, inkludert masseturisme.
- Fordeler ved ekstensivt jordbruk, ny rolle for bonden som forvalter av grønne områder.
- Beste praksis med å redusere negative innvirkninger av intensivt jordbruk i grenseområder for å bedre vannkvalitet, biologisk mangfold, miljø-/jordbrukspolitikk.

3.3 Distriktene

VISJONSERKLÆRING 9

Menneskelige aktiviteter i distriktene i harmoni med naturen

“Balansert forvaltning av verdifulle natur- og kulturlandskap” er en hovedsak når det gjelder distriktene.

Dette er relatert til fremme av en bærekraftig turisme som et hovedfelt for prosjektideer. Andre økonomiske aktiviteter må imidlertid også harmoniseres med kravene til bevaring av natur- og kulturlandskapet, så som jordbruk, fiske og energiproduksjon.

Visjon 9: Eksempler på prosjekter

Prosjekter som forbereder felles tiltak:

- Analysere følgene av utstrakt bruk av kystfarvannene til vindmølleparker i stor og liten skala.
- Utvikle virkemidler for å styre endringene i retning av en bærekraftig turisme.

VISJONSERKLÆRING 10

Befolkningen i distriktene i Nordsjøregionen deltar fullt ut i den økonomiske og sosiale utviklingen

Denne delen av visjonen tar opp måter å sikre den økonomiske dynamikken i distriktene, slik at folk ikke tvinges til å flytte til større byområder. Alle de sektorovergrepene temaene som ble tatt opp er relevante når det gjelder velferden i distriktene.

Mer spesifikke prosjektforslag er vist nedenfor:

Visjon 10: Eksempler på prosjekter

Prosjekter som forbereder felles tiltak:

- Integre distriktsturisme i planer for bærekraftig regional utvikling.
- Arbeid i nettverk for en forlengning av turistsesongen.
- Etablering av hus for fjernarbeid.
- Forsyne hvert hjem i en landsby eller bygata med en PC koblet til Internett, og følge bruken av denne til lokal-samfunnsutvikling.
- Regional utvikling av perifere områder – mål, potensialer, redskaper.
- Analysere regionenes forståelse av EU CAP og EFRE, og deres påvirkning på den regionale utviklingen (Gjelder ikke Norge).
- Utvikle virkemidler for å involvere jordbrukere i landskapsforvaltning.
- Identifisere prinsipper for et bærekraftig og biologisk mangfoldig jordbruk.
- Utvikle virkemidler som tillater jordbruk i kulturarvområder.

Prosjekter for utveksling av erfaring:

- Styrking av tjenesteleveranser i tettsteder i distriktene.
- Metoder å fremme stedegne økonomisk muligheter for regional utvikling.
- Bruk av IT til regional utvikling.
- Metoder for å forbedre mediekompetanse på.

- (1) Foreslå spesifisering av de vide erklæringene når det gjelder mer presise eksempler, og indikere hvor slike spørsmål er særlig relevante.

B. Kapittel IV. Framtidige utfordringer (se fullstendig rapport, engelsk utgave)

- (2) Indikere om erklæringene om framtidige utfordringer støttes av adressatene, eller om de bør revideres.
- (3) Indikere hvor slike spørsmål er særlig relevante, med eksempler.

C. Kapittel V – Strategier

- (4) Kommentere om de foreslåtte strategiene gjenspeiler behovene ut fra regionenes syn.
- (5) Informere om hvor regionene trenger bedre støtte fra nasjonal og transnasjonal regional planleggings- og utviklingspolitikk for å hjelpe dem til å utføre sine regionale utviklingsoppgaver bedre.

D. Kapittel VI – Fra visjon til anbefalte tiltak

- (6) Foreslå andre viktige temaer for å forbedre det transnasjonale samarbeidet på tvers av sektorer.

E. Kapittel VI – Prosjektforslag

- (7) Foreslå andre konkrete prosjekter rettet mot felles tiltak eller utveksling av erfaring.
- (8) Angi relevante regioner der slike prosjekter vil være nyttige.

4. Anmodning om bidrag til å spesifisere foreslåtte tiltak

Denne rapporten vil ikke være komplett før regioner – og prosjektledere for Interreg IIC – har kommet med kommentarer og mer spesifikke forslag, særlig når det gjelder foreslåtte relevante temaer og prosjekter.

De regionale myndighetene er de som best kjenner til hvilke tiltak det er behov for i de respektive regionene. De inviteres herved til å forslå ytterligere spesifiseringer i de ulike kapitlene i rapporten.

A. Kapittel III. Karakteristiske trekk i regional utvikling

